

11

අනාගත ලෝකයේ බුද්ධිමතුන්ගේ වගකීම

මහාවාරිය එදිරිවීර සරච්චන්ද්‍ර

අවුරුදු කිහිපයක් මෙවැනි උසස් විද්‍යායතනයක ගුරු ආශ්‍රය ලබා ශිල්පෝද්ග්‍රහණය කරමින් විවික්ත ව හිඳ නොබෝ දවසකින් බාහිර ලෝකයට පිවිස තමන්ට පැවරෙන වගකීම් භාරගන්නා වූ විද්‍යාර්ථීන් කෙරෙහි මේ අවස්ථාවෙහි අපේ විශේෂ අවධානය යොමු වීම ස්වාභාවිකයි, සාධාරණයි. ඒ ඇත්තන්ට මම අවධාරණය කොට කියන්න කැමති කරුණක් තිබෙනවා. ඒ කුමක් ද යත් ඔබ පිවිසෙන්නේ මෑත භාගයෙහි බොහෝ සෙයින් වෙනස් වූත්, ගැටලු වූත්, සංකීර්ණ වූත්, පහසුවෙන් වටහා ගැනීමට නොහැකිවූත් ලෝකයකට බවයි. ඔබ මේ තතු සැලකිය යුත්තේ ඔබේ බුද්ධියටත් කාලයක් මුළුල්ලේ ඔබ ලැබූ විනයටත් අභියෝගයක් ලෙසටයි. තර්කානුකූලව හේතුප්‍රත්‍ය සලකා, අගතිගාමී චිත්තනයෙන් මිදී යෝනිසෝ මනසිකාරයෙන්, රාග දෝස මෝහ යන වෛතසිකයන්ගේ වසඟයට පත් නොවී සිතීමට පුහුණු වූ ඔබ වැන්නන් වර්තමාන ලෝකයට අවශ්‍ය බව සිහි කිරීම ඔබේ සැනසීමට හේතු විය යුතුයි.

අද දවසේ වර්තමාන ලෝකය ගැනත් අනාගත ලෝකය ගැනත් චිත්තකයෝ විවිධ මති මතාන්තර පවසනවා. මේවා අතර සත්‍යය කුමක් ද අසත්‍යය කුමක් ද කියා, කිරි දියරින් වෙන් කරන හංසරාජයා වගේ තෝරා බේරා සෙසු ජනතාවට පහදා දීම ඔබේ යුතුකම යයි මම හිතනවා. පසුගිය අවුරුදුවල දී බටහිර රටවලින් මතවාද ප්‍රභාරයකට අපි ගොදුරු වුණා. ඒවායින් කවර මතවාද අපි පිළිගත යුතු ද කවර මතවාද ප්‍රතික්ෂේප කළ යුතු ද යන්න අපට තීරණය කර ගැනීම අපහසු කාර්යයක් වුණා. බටහිර රටවල බිහි වුණු පාරිභෝගික සමාජය අපේ රටේ ද පිහිටුවනු වස් අවුරුදු කිහිපයකට පෙර කාර්යාවලියක් ආරම්භ කරන්ට යෙදුණා. එම සංවර්ධනයේ ප්‍රතිඵල ඉතා අනර්ථදායී බව අපට කල් යාමේ දී ප්‍රත්‍යක්ෂ වුණා. එයින් සිදු වූයේ පොහොසතුත් තව තව පොහොසත් වීමත් දුප්පතුත් තව තව දුප්පත් වීමත් පමණයි. එයින් සමාජයේ පෙර නුවූ විරූ විෂමතාවක් ඇති වුණා. කලින් පැවතුණු පන්ති පරතරය උග්‍ර වී පන්ති වෛරයක් බවට පරිවර්තනය වීමට රුකුලක් වූයේ ස්වල්ප දෙනෙක් පිට රටින් යාන වාහන, කෑම බීම, ඇඳුම් පැළඳුම් හා වෙනත් උපභෝග පරිභෝග දේ ආනයනය කරමින් සැප සම්පත් විදීම නිසා පමණක් නොව තමන් සෙසු අයට නැති සම්පත් විදින බව පෙන්වීමට ප්‍රදර්ශනාත්මක පරිභූජනයෙහි යෙදීම ද නිසාය.

මෙසේ හැසුරුණු ව්‍යාපාරික පංතිය යටත් විජිත යුගයෙහි ඉංග්‍රීසි වාරිත වාරිත වැළඳගත් අය මෙන් දේශීය සංස්කෘතිය කෙරෙහි අල්පමාත්‍ර ඇල්මක් වත් දක්වූයේ නෑ. මේ ආකාර සංවර්ධනයක් නිසා රටේ ආර්ථිකයට වූ හානිය කෙතරම් ද කියා මම කියන්න ඕන නෑ. එපමණක් නොව එම සංවර්ධන ව්‍යාපාරයේ ඉතාමත් අනර්ථදායී ප්‍රතිඵලය වූයේ පසිඳුරන් පිනවීම ජීවිතයේ පරමාර්ථය ලෙස සැලකූ ලෝකායත දර්ශනය රේඛයෝ, ටෙලිවිෂන් වැනි බහුජන මාධ්‍යයෙන් ජනතාව අතර පැතිරවීම බව කිව යුතුයි. මේ හේතුවෙන් වර්ධන ධර්මය අතින් මිනිසුන් පිරිහුණා, ඥාන ගවේෂණය වැනි උසස් පුරුෂාර්ථ කෙරෙහි විශ්වාසය තුනී වුණා. මුදල් සෙවීමත් පරිභෝග උපභෝග භාණ්ඩ මුදල් දී ලබාගෙන ඒවා පරිභූජනය කිරීමත් ජීවිතයේ ඉතා ප්‍රශංසනීය දේ ලෙස ගැණුණා.

දේශීය සංස්කෘතිය අන්තර්ධාන වී ගොස් ඒ වෙනුවෙන් භූතල ව්‍යාප්ත තාක්ෂණික සංස්කෘතියක් ප්‍රාදුර්භූත වේ යයි ඇතැම් සමාජ විද්‍යාඥයන් පවසන මතය විභාග කොට එහි සත්‍ය අසත්‍ය පහදා දීම අද බිහි වන තරුණ බුද්ධිමතුන්ගේ වගකීම බව මම පවසන්නට කැමතියි. මේ මතය ඉදිරිපත් කරන විද්‍යාඥයන් කියන්නේ මතු දවසේ ලෝකයේ නොයෙක් රටවල තිබෙන දේශීය සංස්කෘති සියල්ල අතුරුදහන් වී ඒ වෙනුවට විශ්ව ව්‍යාප්ත තාක්ෂණික සංස්කෘතියක් ස්ථාපනය වේයයි කියාය. මෙවැනි මතයක් ඒ විද්‍යාඥයන් ප්‍රකාශ කරන්නේ හැම රටකම වාගේ ක්‍රම ක්‍රමයෙන් පාරම්පරික සංස්කෘති අතුරුදහන් වෙමින් තාක්ෂණික සංස්කෘතිය පිවිසෙන බව දකිමින්ය. එහෙත් එවැනි විපර්යාසයක් සිදු වේයයි සිතිය හැකි ද? විවිධ ජාතීන් විසින් අනාදීමත් කාලයක පටන් ආත්මීය කොට පිළිදගැනීම කරමින් පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට දායාද කොට ආදරයෙන් රැකගෙන හුන් භාෂාව, සාහිත්‍යය, වාරිත, කලාත්මක නිර්මාණ, වර්යයා ධර්ම පද්ධතිය ආදී සියල්ල අත්හැර, අමුතුවෙන් හඳුනාගත් සිත් පිත් නැති සංස්කෘතියක් මුළුමනින්ම වැළඳගනීවිසි කියා අපට සිතන්නට පුළුවන් ද? අද ලෝකයෙහි සිදුවන දෙයින් එබඳු ප්‍රවණතාවක් ඇති බව පෙනේ ද? ඉස්ලාම් ජාතිකයන් මූලධර්ම සොයමින් සිටින, යටත් විජිත වාදයේ බැමිවලින් මිදුණු ජාතීන් තම තමන්ගේ ජාතික අනන්‍යතාව කුමක්දැයි සොයන අද දවසේ එබඳු දෙයක් සිදු වේ යයි සිතිය හැකි ද?

බටහිර රටවල වින්තකයන් තාක්ෂණික සංස්කෘතියේ ආදිනව හා අනිෂ්ට විපාක ගැන දැන් දැන් කතා කරන්නට පටන්ගෙන තිබෙන බව පෙනේ. මිෂිගන් විශ්වවිද්‍යාලයේ දර්ශනය පිළිබඳ මහාචාර්ය හෙන්රික් ස්කොලිමවිස්කි මෙසේ පවසයි:

තාක්ෂණික සංස්කෘතිය විසින් සමාජයට ප්‍රදානය කරන ලද දායාදය ගැන අපි මනා ලෙස ආවර්ජන කොට බැලිය යුතු යයි මම සිතනවා. මම අදහස් කරන්නේ තාක්ෂණ විපර්යාසය ඔස්සේ ප්‍රාදුර්භූත අලුත් නිපදවීම් ගැනයි. තාක්ෂණ විපර්යාසය හේතුකොට ගෙන සමාජයෙහි ඇති වූ අහිතකර ප්‍රතිඵල අතරින් එකක් නම් පවුල් සංස්ථාව බිඳී යාමය. තවත් එකක් නම් බොක්තන් තද කරමින් ලෝකයා සමඟ සම්බන්ධ වන මුත් අසල් වැසියන් සමඟ හෝ තමා සමඟ සම්බන්ධ විය නොහැකි හුදකලා වූ පුද්ගල වර්ගයා බිහිවීම ය.

මතු අනාගතයෙහි එන කොම්පියුටර් යුගය ගැන පවසන නන්දෙඩවිලි මෙකල එමට ඇසෙන්නට ලැබේ. කොම්පියුටර් නිසා අපට කවර නිදහසක් ද ලැබෙන්නේ? හුදෙක් ප්‍රවෘත්ති හෝ තොරතුරු දැනගැනීම අපට නිදහසක් නොදේ. කොම්පියුටර් පරිහරණය කිරීමෙන් වඩා සාර්ථක ලෙස අපට අන්‍යෝන්‍යයන් සමඟ සංවාදයක යෙදිය හැකි ද? මනුෂ්‍යයන් අතර සැබෑ හෘදය සංවාදයක් ඇති වන්නේ අන්‍ය පුද්ගලයෙකුගේ විත්තාභ්‍යන්තරයෙහි ජනනි වන වේද්‍යයන්ට අනුකූලව තම හෘදය ස්පන්දනය වූ කල ය. එනම් අන් කෙනෙකුගේ හෘදය ස්පන්දනය දැනුණු විට ය.”

මහාචාර්ය ස්කොලිමවිස්කි මෙසේ ද කියයි:

“තාක්ෂණ විපර්යාසය සිදු වන්නේ එක්තරා නියාම ධර්මයක් අනුව යයි කිව හැකි ය. ඒ කුමක් ද යත් තාක්ෂණ විපර්යාසය යම් පමණකට සංකීර්ණ වේ ද එපමණට මනුෂ්‍යයා ජීවිතයෙන් දුර්භූත වේ.”

කෙටියෙන් මහාචාර්යවරයා කියන්නේ “තාක්ෂණ සංස්කෘතිය නිසා අප යන්ත්‍ර සූත්‍රවලට වහල් වන බවයි. මේ හෙයින් අපි වගකීමෙන් පලායන්නට මාන බලනවා. පාරිභෝගික සමාජයෙහි අපි නිතරම වගකීමෙන් පලා යන්නට වැයම් කරනවා. වගකීමෙන් ගැළවුණොත් අපේ ජීවිත කාර්යය වඩා

පහසු වේ යයි වඩා සාර්ථක වේ යයි අපි සිතනවා. ඇත්ත වශයෙන් සිදු වන්නේ අපේ ජීවිත තව තව ලාබාල වීමයි, තුළු වීමයි. යම් සේ රුධිරය ශරීරයට වේ ද වගකීම විත්තයට වේ. මනුෂ්‍යයෙකු ලෙස ජීවත්වීම නම් වගකීමෙන් යුතුව ජීවත් වීමයි.”

ඔබ ලෝකයට පිවිසුණා ම මේ අදහස් විවේක බුද්ධියෙන් විමසන්න කියා මම ඔබගෙන් ඉල්ලනවා. ප්‍රත්‍යක්ෂය හා අනුමානය යන දෙක මාර්ග දෙකෙහි පිහිටා සිතීමට පුරුදු වූ ඔබ වැන්නන් අද අපේ සමාජයට අවශ්‍ය බව මම යළිත් අවධාරණයෙන් කියන්නට කැමතියි. සංස්කෘතියයි කියන්නේ වෙන අය අප වෙත පටවන දෙයක් නොවේ, අප විසින් ම නිර්මාණය කොට අපට රුචි පරිදි හැඩ ගසා භාවිතා කරන භාෂාව, කලා ශිල්ප, චාරිත්‍ර චාරිත්‍ර වර්ගයා ධර්මය හා පුරුෂාර්ථ සමූහයයි.

1991.08.31

The Responsibility of the Intelligentsia

Prof. Ediriweera Sarachchandra

On an occasion like this our minds naturally turn towards the young people who have completed a period of tutelage in an institution of higher learning, namely the University of Sri Jayawardenepura, where they were sequestered for some years and are now entering the large world in order to become its responsible citizens. The first thing I want to say, and this is the basic theme of my address today, is that they are entering a world that has changed rapidly in the intervening years, and has become very complex and difficult to understand. Nevertheless they should view it as a challenge to them, a challenge to their intelligence and to the wisdom they have acquired during their period of apprenticeship, and it will be a reassuring thought that this world has need of them, and of more and more of their likes. It is a world that needs people who have been disciplined to think rationally, to divest their minds of prejudices and not allow irrelevant emotions to befuddle their judgment.

There are many theories put forward about the world of today and its future. You have the capacity to sort these out and help to resolve the confusion that exists in people's minds. In the past years we have been subjected to a barrage of influences from outside, mostly from the west, and in most instances we have been unable to exercise our judgment as to what we should have accepted and what we should have rejected. In the period I am referring to, development on the western model was thrust on us, with deleterious consequences. It has resulted in the rich becoming richer and the poor poorer, leading to the increase of social disparities and the intensification of class antagonism. There was also a facade of general affluence in the country at large as a result of the new rich indulging in conspicuous consumption, flaunting imported furniture and other gadgets in their homes and luxury cars on the road. More damaging than all this, however, is the dissemination of a materialistic and hedonistic philosophy of life, and the decline of moral and aesthetic values as a result.

It will be the duty of the new intelligentsia to examine carefully the theory that the technological culture of the industrialised countries of the west will be the global culture of the future. For this to happen it is necessary that the indigenous cultures in the various countries of the world go out of existence in order to make room for the technological culture of the west. Is it at all conceivable that each and every nation that has nurtured its own culture through the ages, handing it down from generation to generation, will exchange this legacy for a soulless technological culture? After all a culture is not something that is thrust on a people or falls on them from the skies, it is created by them over the ages to satisfy their material and spiritual needs. The tendencies witnessed all round the world today do not indicate any likelihood of such a thing happening, that while nations may adopt technological inventions for their uses, they will reject the core values of their culture. Take for instance the resuscitation of Islam fundamentalism, and the search of the nations emancipated from the bonds of colonialism, for a national identity.

Thinkers in western countries are beginning to be critical of the technological culture and to see its shortcomings as well as its inability to satisfy basic human needs. Professor Henryk Skolimowski of the University of Michigan, says “The social legacy of technological change is something that we should really ponder over. I am talking about those social inventions that came in the wake of technological change or were induced by it in recent times.... Technological change has produced undesirable social mutants: the atomised family and the isolated individual who is in touch with the world by touching buttons but cannot be touched by his neighbours or be in touch with himself... There is a great deal of loose talk and often plain rubbish going on about the greatness of the coming age of the computer... In what sense and to what degree can computers make us free? The possession of information does not make you free. Do we communicate better with each other when we have computers at our disposal? Hardly. The essence of human exchange is the capacity to empathise with the innermost states of other beings, as well as an exchange of emotions, visions, things that make us uniquely human, the kind of things that cannot be easily, if at all, translated into bits of information”

Professor Skolimowski says, further, “It seems that there is a law that governs technological change: The more complicated technological change becomes the more it disengages us from life”.

In short what the professor says is that technological culture makes us slaves of machines. Hence we lose our sense of responsibility. To quote him once again, he says, “In the consumer society we want to escape from responsibility, assuming that without it our lives will be easier and better, whereas in fact our lives become shallower and cheaper... Responsibility enhances the variety of our existence when we possess it, or diminishes us when we lack it. What blood is to the body responsibility is to the spirit. To be a human being is to live in the state of responsibility. When we are unable to be responsible, we are, in a sense, annihilating our status as human beings.”

1991.08.31